TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Nhớ khói lam chiều

ISSN: 2734-9195 08:25 10/08/2025

Để mỗi lần mỏi mệt, ta lại có chốn để tìm về, không phải là nơi xa xôi, mà chính là mái bếp xưa, là làn khói lam chiều, là tiếng chuông chùa ngân nga bên lũy tre làng, là vòng tay ấp áp của ba mẹ, là những bữa cơm quê thơm mùi gạo mới.

Dù đi đến miền quê nào, ta cũng dễ dàng bắt gặp hình ảnh quen thuộc, là hình ảnh khói lam chiều trên những mái bếp.

Mùi khói và làn khói tỏa nhẹ như sương ấy, với tôi, mang trong mình hơi thở của làng quê, của một thời lam lũ mà yên ấm.

Mỗi lần nhắc đến, lòng tôi lại dậy lên bao cảm xúc nỗi nhớ quê nhà, nhớ những ngày thơ ấu đầy ắp kỷ niệm.

Ảnh tác giả cung cấp

Khói lam chiều không chỉ là làn khói của bếp củi, bếp rơm,... đó còn là một phần hồn quê, thứ gợi nhớ về một miền ký ức trong trẻo. Những chiều cuối ngày, khi ánh nắng đã thôi vàng rực, là lúc từng mái bếp làng quê bắt đầu lên khói. Làn khói xanh nhạt bay lãng đãng qua giàn mướp, giàn bầu trước ngõ, quấn lấy ngọn cau, ngọn dừa, rồi tan vào bóng hoàng hôn. Ở phía xa, từ ngôi chùa cổ bên gò đất, từng hồi chuông ngân lên vang vọng, hòa cùng mùi khói bếp, khiến không gian chiều quê càng thêm yên bình. Người lớn bận rộn nhóm bếp, thổi cơm. Trẻ con thì tung tăng chạy nhảy vui chơi, hít hà cái mùi khói ngai ngái lẫn mùi cơm gạo mới, mùi canh rau đang sôi trong nồi. Mùi khói quyện vào nhau, khi ấy không làm cay mắt, mà chỉ khiến lòng người thêm ấm áp.

Tuổi thơ tôi gắn liền với gian bếp nhỏ mái lá sau hè. Nơi đó, mẹ tôi vẫn ngày ngày nhóm lửa bằng rơm khô, củi mục. Mẹ ngồi bên bếp, vừa quạt lửa, vừa tranh thủ nhặt rau, kể chuyện ngày xưa. Ánh lửa hồng hắt lên khuôn mặt rám nắng của mẹ, đôi mắt ánh lên những vệt sáng dịu dàng. Đôi khi, mẹ chỉ im lặng, thổi lửa bằng chiếc ống tre, để lại tiếng “phù phù” trầm đục hòa vào tiếng gió ngoài vườn, tiếng gà về chuồng. Tôi ngồi kế bên mẹ, lặng lẽ nghe tiếng than nổ lách tách, trong lòng bình yên đến lạ.

Chính trong không gian mộc mạc ấy, tôi lớn lên, học những bài học đầu đời từ mẹ: biết nhường nhịn, biết kính trên nhường dưới, biết trân trọng từng hạt cơm, từng giọt mồ hôi lam lũ. Mỗi bữa cơm bên bếp lửa, mẹ luôn dặn: “Cơm là hạt ngọc trời, không được bỏ phí”. Những lời giản dị ấy theo tôi suốt hành trình khôn lớn.

(Ảnh: Internet)

Lớn lên, tôi đi xa, khói lam chiều trở thành điều tôi khắc khoải kiếm tìm. Ở nơi phố thị, không còn những mái bếp rơm, không còn làn khói bảng lảng giữa

chiều, tôi chợt thấy thiếu vắng một phần ký ức. Những lúc tan ca về muộn, nhìn những tòa nhà cao tầng rực sáng đèn, tôi thèm lắm cái cảm giác được nhìn làn khói chiều quê chầm chậm bay lên từ mái bếp, nghe một hồi chuông chùa ngân xa, như một lời nhắc: “Đã đến giờ về nhà”.

Có lần, trong một chuyến đi công tác về vùng quê miền Tây. Khi xe vừa rẽ vào con đường nhỏ, tôi bỗng bắt gặp làn khói lam vắt ngang rặng dừa. Chẳng hiểu sao, sống mũi tôi cay cay. Bao nhiêu kỷ niệm chợt ùa về, rõ ràng như thể vừa hôm qua. Một điều giản dị vậy thôi, nhưng đủ để làm lòng tôi bồi hồi suốt cả buổi chiều.

Khói lam chiều, tưởng như mờ nhạt và mong manh, nhưng lại là thứ neo giữ tâm hồn. Nó là chứng nhân cho những tháng ngày bình yên bên mái ấm, là hiện thân của tình yêu thương, của sự gắn kết gia đình, của những giá trị truyền thống giản đơn mà sâu sắc.

Giữa cuộc sống hiện đại hối hả, khi mọi thứ đều thay đổi chóng mặt, có những điều giản dị như làn khói lam vẫn âm thầm tồn tại, chở che và nhắc nhở ta về với cội nguồn. Để mỗi lần mỏi mệt, ta lại có chốn để tìm về, không phải là nơi xa xôi, mà chính là mái bếp xưa, là làn khói lam chiều, là tiếng chuông chùa ngân nga bên lũy tre làng, là vòng tay ấp áp của ba mẹ, là những bữa cơm quê thơm mùi gạo mới. Điều giản dị ấy, với tôi, là cả một bầu trời thương nhớ.

Tác giả: **Trà Bình**